IMPEDIMENTE DE INTERACȚIONARE PRIN E-COMUNICARE A ENTITĂȚILOR DE DREPT PRIVAT CU INSTITUȚIILE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

BORDIAN Mariana,
Doctor, lector universitar,
Departamentul Științe Politice și Administrative,
Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative,
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 351/354:347.72:004 **https://doi.org/10.5281/zenodo.7529141**

SUMMARY

The achievement of economic goals by private law entities is in direct connection with the activity of public administration authorities. Thus, local and central government authorities are directly interested in creating facilities for the operation of private law entities and in removing any impediments, including communication, information and immediate release of permissive documents. In particular, changes in the ownership of immovable property by private law entities are made through various unnecessary and excessively bureaucratic steps.

Introducere. Guvernarea și mediul de afaceri constituie un tandem legal *sine-qua-non*, iar eficiența activității acestora rezidă în interacțiunea laborioasă, promptă și sinalagmatică, or, nivelul de trai al cetățenilor unui stat este rezultatul interacțiuni unei funcționalități efective și eficiente între instituțiile de drept public și cele de drept privat.

Mediul de afaceri, preponderent în ultima perioadă, este axat pe implementarea componentelor inteligenței digitale în cadrul activității, dar aplicabilitatea acesteia este condiționată de existența cadrului legal și de recunoașterea acestor activități la nivelul instituțiilor publice. Dezvoltarea și evoluția inteligenței artificiale, care, în general, se consideră ca fiind *capacitatea unei mașini de a imita funcții umane, cum ar fi raționamentul, învățarea, planificarea și creativitatea,* tot mai insistent se implantează în activitățile de zi cu zi ale entităților de drept privat.

Într-adevăr, unele tehnologii de inteligență artificială există mai mult de 50 de ani, însă creșterea puterii de calcul, disponibilitatea unor cantități enorme de date și algoritmi recenți, au condus la progrese majore în domeniul inteligenței artificiale în ultimii ani. Inteligența artificială este considerată un element central al transformării digitale a societății devenind o prioritate pentru Uniunea Europeană în dezvoltarea mediului de afaceri. În scopul ajustării posibilităților de aplicare a tehnologiilor informaționale în vederea interacțiunii dintre instituțiile publice și instituțiile private, inclusiv cetățeni, în 2010, Guvernul Republicii Moldova a

lansat procesul de e-Transformare a guvernării, iar în august 2010 a fost creat Centrul de Guvernare Electronică, instituție publică în subordinea Cancelariei de Stat, cu scopul îmbunătățirii guvernării prin aplicarea intensă a tehnologiilor informaţionale [1]. Ulterior, în anul 2018, ca urmare a măsurilor de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de către Guvern, denumirea Instituției publice „Centrul de Guvernare Electronică (E-Government)" a fost modificată, devenind Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică. IP „Agenția de Guvernare Electronică" este desemnată, în conformitate cu art. 3 al Legii nr. 142/2018, drept autoritate competentă pentru asigurarea schimbului de date și interoperabilității, precum și are rolul de posesor și deținător al platformei de interoperabilitate. Astfel, Agenția este instituția responsabilă de asigurarea interoperabilității juridice, semantice, organizatorice și tehnice și respectiv, de întreprinderea tuturor acțiunilor necesare în acest sens [2].

Proiectele gestionate de Agenția de Guvernare Electronică pe segmentele e-Transformare a Guvernării și Modernizarea serviciilor publice sunt implementate cu suportul Băncii Mondiale [1]. Obiectivul strategic al insituției îl constituie modernizarea serviciilor publice prin digitizarea și reingineria lor, astfel că, serviciile electronice să faciliteze interacțiunea și comunicarea dintre cetăţeni, insituții private şi Guvern, oferind avantaje tuturor părților. Instituțiile de drept privat au ca deziderat soluționarea mai rapidă și mai eficientă a problemelor sale, beneficierea de acces rapid în obținerea diverselor servicii, autorizări, informații, deblocarea interdicțiilor în regim *online* prin expedierea actelor, cererilor, solicitărilor, confirmărilor etc. În consecință, Guvernul obține mai multă încredere din partea populației, operativ recepționează impozitele, taxele etc.

Interacțiunea va conduce la eficientizarea guvernării prin schimbul de date între autorități și instituțiile care prestează servicii publice, astfel, instituțiile publice vor depăși izolarea, vor opera și interacționa pe o platformă tehnologică comună, de schimb de date - MConnect.

În consecință, prestarea serviciilor publice are loc prin intermediul mai multor canale, accesul cetățenilor și al instituțiilor de drept privat, fiind asigurat atât online (portalul guvernamental al serviciilor publice servicii.gov.md), cât și offline, prin intermediul Centrelor Unificate de Prestare a Serviciilor Publice (CUPS) în baza Centrelor Multifuncționale ale Agenției Servicii Publice, bibliotecilor modernizate din rețeaua "Novateca", oficiilor poștale, etc.

Mecanismul de interacționare a persoanelor în vederea nașterii, modificării și stingerii raporturilor juridice, în prezent, este dependent de celeritatea dezvoltării inteligenței artificiale, fapt care a condiționat implementarea, în legislația civilă, a posibilității de încheiere a actului juridic, ca generator de drepturi și obligații civile, prin mijloace electronice. Legislația civilă, însă, grație specificului și obiectului de reglementare, este în imposibilitate de a acoperi reglementarea

juridică a mecanismului de valorificare, implementare, aplicare și recunoaștere a documentelor electronice.

Tot mai des întâlnim semnătura electronică utilizată în diferite documente și de către diferite autorități, existând premisa introducerii unei astfel de semnături pentru viitoare tipuri de cărți de identitate sau în documentele de natură juridică.

Conform prevederilor Codului civil al R.M., modernizat, contractul poate fi semnat prin mai multe modalități, cu referire la formă, părțile contractante având posibilitatea să recurgă la mai multe opțiuni și anume: verbală, scrisă, autentică. Forma verbală fiind cea mai simplă și accesibilă modalitate de încheiere a unui contract, prezintă, totuși, unele inconveniente, deoarece limitările impuse de norma civilă imperativă, îngustează și estompează facilitățile de formă ale acesteia. În cazul formei scrise, deși, de asemenea este simplă și ușor accesibilă, prezintă dificultăți în operarea mecanismului de semnare a actului de către părțile contractante.

În conformitate cu prevederile alin. (1) art. 318 din Codul civil al R.M. [4] *actul juridic scris/autentic are formă electronică dacă se cuprinde într-un document electronic care întruneşte condiţiile legii.* Respectiv trebuie să distingem noțiunile de *formă electronică a actului juridic* și *document electronic*, impunerea deosebirii fiind clarificată de noțiunea de *semnătură electronică*. Așadar, actul juridic scris/autentic este valabil încheiat dacă este semnat cu semnătură electronică, care, la rândul ei poate fi de mai multe feluri. **Semnătura electronică simplă și cea avansată necalificată se distinge de semnătura electronică avansată calificată.** Cadrul legal distinge 3 tipuri de semnătură electronică: simplă, avansată necalificată și avansată calificată. Spre deosebire de semnătura electronică avansată calificată, cea simplă este utilizată doar ca metodă de autentificare, fără a face trimitere exclusiv la semnatar, iar semnătura electronică avansată necalificată este utilizată atât pentru semnarea informației în formă electronică, cât și pentru semnarea/criptarea mesajelor transmise prin poșta electronică.

Tipurile de semnături electronice care pot fi aplicate unui document electronic, gradul de protecţie al fiecărui tip şi valoarea lui juridică sînt determinate de Legea nr. 91 din 29.05.2014 privind semnătura electronică şi documentul electronic. Deși, s-ar părea că semnătura electronică soluționează toate inconvenientele provocate de modalitatea de semnare a actelor juridice cu semnătură olografă, constatăm că nici pe departe nu este panaceu pentru eliminarea acestor dificultăți.

În conformitate cu prevederile alin. (3) art. 318 din Codul civil al R.M, modificat prin Legea nr.175 din 11.11.2021 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare din 10.01.2022 *actul juridic scris se încheie în formă electronică dacă este semnat cu semnătura electronică avansată calificată a persoanei care încheie actul, dacă acordul părţilor sau legea nu prevede cerinţa de utilizare a unui alt tip de semnătură electronică.* Ce este semnătura electronică valabilă, recunoscută de normele Codului civil al R.M.?

Noțiunea de **semnătură electronică** este definită în art. 2 din Legea Republicii Moldova privind semnătura electronică și documentul electronic, nr. 91 din 29.05.2014 și *constituie date în formă electronică, care sînt ataşate la/sau logic asociate cu alte date în formă electronică şi care sînt utilizate ca metodă de autentificare.*

După cum am menționat *supra*, există mai multe tipuri de semnături electronice recunoscute în Republica Moldova și anume: semnătura electronică simplă; semnătura electronică avansată necalificată; semnătura electronică avansată calificată. Semnătura electronică simplă este semnătura electronică utilizată ca metodă de autentificare, fără a face trimitere exclusiv la semnatar, adică identitatea semnatarului nu poate fi verificată instantaneu și nici nu poate fi confirmată ca fiind autorul acesteia. Respectiv, actul juridic semnat în acest mod va crea dificultăți de recunoaștere, în cazul în care partea/părțile vor nega valabilitatea acestuia. Deși este legală, semnătura electronică simplă creează riscul de a fi contestată și, ne întrebăm, dacă își are sensul în menținerea acestei modalități în reglementarea juridică.

Un alt tip de semnătură este semnătura electronică avansată necalificată care va constitui o semnătură electronică valabilă recunoscută de lege, dacă va îndeplini următoarele cerinţe: a) face trimitere exclusiv la semnatar; b) permite identificarea semnatarului; c) este creată prin mijloace controlate exclusiv de semnatar; şi d) este legată de datele la care se raportează, astfel încât orice modificare ulterioară a acestor date poate fi detectată.

Deși semnătura electronică avansată necalificată, presupune anumite grade de protecție care permit identificarea semnatarului, fiind recunoscută ca valabilă legal, nu garantează recunoașterea semnării actului juridic, decât pe interior, în cadrul unui grup de utilizatori sau în cadrul unei companii. Modalitatea aceasta, la prima vedere, s-ar părea că își are rolul și eficiența în raporturile juridice dintre părțile semnatare, dacă nu ar exista riscul de a nu fi recunoscută de destinatar sau sau de emitent.

În consecință, atât semnătura electronică simplă, cât și semnătura electronică avansată necalificată pot fi utilizate fiind legale și valabile dacă părțile au convenit anticipat cu privire la recunoașterea actelor juridice confirmate prin aceste tipuri de semnături. Noțiunea de **document electronic** este definită în art. 2 din Legea privind semnătura electronică și documentul electronic, nr. 91 din 29.05.2014 și *constituie informaţie în formă electronică, creată, structurată, prelucrată, păstrată şi/sau transmisă prin intermediul computerului sau al altor dispozitive electronice, semnată cu semnătură electronică în conformitate* cu prevederile legale.

Legislația civilă nu prevede expres condiția de formă a semnării actului juridic de toate părțile contractante, fapt care ne dă dreptul să conchidem că actul juridic poate fi semnat de părți prin diferite modalități, la discreția părților, im-

portant să fie respectată condiția de formă a actului juridic. Prin urmare, o parte poate semna actul juridic cu semnătură electronică, cealaltă parte este în drept să semneze actul juridic olograf, dacă părțile au acceptat o astfel de modalitate mixtă.

Silogismul expus rezultă din faptul că noțiunile de „document electronic" și „act juridic" nu sunt identice și nici nu se exclud reciproc. În consecință, valabilitatea consimțământului, fiind validat prin oricare dintre formele scrise. Respectiv, interoperabilitatea și interacțiunea dintre instituțiile publice și entitățile de drept privat nu ar trebui să prezinte dificultăți de realizare a drepturilor și de acces la serviciile publice, în special pentru faptul că este prevăzută și de Codul administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 110 [1] din Codul administrativ al Republicii Moldova [3] *Notificarea prin poşta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorităţii publice…. În cazul notificării prin poşta hibridă, autoritatea publică, prin intermediul mijloacelor electronice de comunicaţie disponibile, transmite furnizorului de servicii poştale înscrisul de notificat semnat cu semnătură electronică avansată calificată.*

În conformitate cu prevederile art. 119 din Codul administrativ al Republicii Moldova Un *act administrativ individual poate fi emis în scris, verbal …. Actul administrativ scris poate fi emis pe suport de hârtie sau în formă de document electronic.*

Legislația procesuală civilă, pare mai loială din acest punct de vedere, deoarece recunoaște mai multe modalități de semnare a actelor juridice și de căi de recepționare a acestora. Conform prevederilor Codului de procedură civilă se atestă două posibilități de interacțiune prin intermediul tehnologiilor informaționale și anume: prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor și prin utilizarea poștei electronice.

Spre exemplu, în conformitate cu prevederile alin. (1) art. 100 din Codul de procedură al R.M. [5]. *Cererea de chemare în judecată şi actele de procedură se comunică participanţilor ….. la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor….* În conformitate cu prevederile alin. (1^1) art. 105 din Codul de procedură civilă al R.M. *Citaţia sau înştiinţarea se expediază autorităţilor publice, persoanelor juridice de drept privat şi avocaţilor prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor sau prin orice mijloc de comunicare ce asigură transmiterea şi confirmarea primirii acestor acte*.

Normele Codului de procedură civilă al R.M. prevede și modalitatea de recunoaștere a actelor de procedură confirmate prin semnătură electronică. Spre exemplu, în conformitate cu prevederile alin. (7) art. 166 din Codul de procedură

al R.M. *Cererea de chemare în judecată a reclamantului persoană fizică care este asistat în judecată de un avocat şi cererea de chemare în judecată a reclamantului persoană juridică trebuie să fie dactilografiate şi depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură electronică avansată calificată.*

Deși, cadrul normativ a avansat în acest sens și s-a modernizat, încă din anul 2018, constatăm că, până în prezent, acest mecanism nu funcționează, pe motiv că instituțiile publice nu dispun de programul de verificare a veridicității semnăturii electronice. Prezenta investigație am realizat-o inclusiv pentru a identifica avantajele, dezavantajele și obstacolele care persistă în valorificarea modalității de interacțiune prin intermediul platformei de e-comunicare, și, paradoxal, s-ar părea, dar problema implementării acestui mecanism de interacțiune constă în lipsa dispozitivului de verificare a semnăturii electronice şi/sau al produsului asociat semnăturii electronice, care să dispună de confirmarea corespunderii acesteia cu cerinţele prevăzute de lege.

De asemenea, în conformitate cu prevederile alin. (1) și alin. (2) art. 17^1 din Codul de procedură al R.M. *Cererile pot fi depuse în instanţa de judecată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, care este unic pentru întreg sistemul judecătoresc. În acest caz, cererea şi actele anexate la ea sub formă de documente electronice trebuie să fie semnate cu semnătura electronică avansată calificată. La documentele depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se anexează obligatoriu dovada semnăturii electronice, conform legislaţiei.*

În context, trebuie să menționăm că semnătura electronică avansată calificată este o semnătură electronică care îndeplineşte toate cerinţele semnăturii electronice avansate necalificate şi, suplimentar: a) se bazează pe un certificat calificat al cheii publice emis de un prestator de servicii de certificare acreditat în domeniul aplicării semnăturii electronice avansate calificate; b) este creată prin intermediul dispozitivului securizat de creare a semnăturii electronice, indiferent de amplasarea fizică a acestuia, şi se verifică securizat cu ajutorul dispozitivului de verificare a semnăturii electronice şi/sau al produsului asociat semnăturii electronice, care dispun de confirmarea corespunderii cu cerinţele prevăzute de lege.

Semnătura avansată calificată, care se bazează pe un certificat de cheie publică emis de un furnizor de servicii acreditat fiind creat printr-un dispozitiv sigur are aceeași valoare legală ca și semnătura olografă. Există și alte forme de semnături electronice calificate avansate emise de către furnizorii de servicii acreditați, cum ar fi: Centrul de certificare al Î.S. „Fiscservinform" I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică".

Regula generală este că pentru a semna sau modifica la distanță un contract, ambele părți trebuie să dețină o semnătură electronică avansată calificată, deși, legiuitorul nu interzice expres, dacă părțile convin anticipat, ca actele juridice să

fie contrasemnate prin modalități diferite, semnătură electronică sau olografă. Respectiv, printr-un acord prealabil, părțile pot conveni ca semnătura electronică simplă sau avansată necalificată să producă efecte juridice identice unei semnături olografe, specificând forma, efectele și metoda de utilizare.

În acest caz părțile trebuie în mod explicit să menționeze acest fapt într-un acord, iar acordul trebuie semnat anterior de către părți în mod olograf sau printr-o semnătură electronică avansată calificată. În mediul juridic academic se vehiculează că schimbul de documente prin e-mail sau utilizarea altor semnături electronice alternative nu poate fi considerată o modalitate valabilă de semnare a unui acord dacă părțile nu au semnat anterior (olograf sau printr-o semnătură electronică avansată calificată) un contract/acord care să ateste dreptul ambelor părți de a utiliza metodele menționate anterior. Considerăm, această opinie, exagerată arbitrar, nejustificată, deoarece atâta timp, cât părțile recunosc tacit sau prin acțiuni explicite, că recunosc modalitatea prin care a fost semnat actul, considerăm că este oportun să dăm prioritate părților în alegerea *a priori* a modalității și mecanismului de semnare a actului juridic.

Mai mult ca atât, că în conformitate cu prevederile art. 318 din Codul civil al R.M. *Actul juridic are formă electronică dacă se cuprinde într-un document electronic care întruneşte condiţiile legii,* iar alin. (2) al aceluiași articol stipulează că *Tipurile de semnături electronice care pot fi aplicate unui document electronic, gradul de protecţie al fiecărui tip şi valoarea lui juridică sînt determinate de lege.*

Raționamentul expus *supra*, potrivit căruia, părțile pot utiliza diferite tipuri de semnături, cu condiția să fie acceptate și să corespundă condițiilor legale, rezultă și din prevederile alin. (3) art. 318 din Codul civil al R.M. conform căruia *Actul juridic în formă electronică este echivalent cu actul juridic în formă scrisă în cazul în care poartă semnătura electronică de orice tip prevăzută de lege a persoanei care încheie actul, dacă prin acordul părţilor nu se prevede cerinţa de utilizare a unui tip concret de semnătură electronică, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege.*

Menționăm că în cazul în care actul juridic este încheiat prin utilizarea oricărui mijloc electronic, iar persoana nu l-a încheiat prin semnătura electronică conform condițiilor indicate la art.318 alin.(3), se prezumă că consimţământul este al acelei persoane până când ea nu contestă existenţa lui. De asemenea, potrivit normelor legale, persoana nu este îndreptățită să conteste existenţa consimţământului, doar pe motiv că el a fost transmis printr-un mijloc electronic, dacă ea a acceptat utilizarea acelui mijloc electronic printr-un act juridic încheiat anterior.

Semnătura electronică nu este echivalentă cu semnătura de tip olograf scanată în forma digitală. In acest caz, semnătura olografă de pe un document fotografiat sau scanat nu are valoare legală, prin simplul fapt că poate fi ușor falsificată, respectiv nu avem garanția că semnatarul nu va respinge acesastă confirmare,

care, la prima vedere, doar poate fi prezumată. În schimb, semnătura electronică este legată în mod direct de documentul pe care a fost aplicată.

Semnătura electronică nu trebuie confundată și nici asimilată **semnăturii digitale,** care este o schemă matematică folosită pentru a demonstra autenticitatea mesajelor sau documentelor digitale. O semnătură digitală validă oferă destinatarului o confirmare pentru a crede că mesajul a fost creat de către un expeditor cunoscut și ar putea să-i dea siguranța că expeditorul nu poate nega că a trimis mesajul, echivalentul principiului de *non-repudiere*, și, suplimentar are certitudinea, că mesajul nu a fost modificat pe parcurs, fapt ce denotă integritatea emitentului. Sub aspect tehnic, semnăturile digitale sunt adesea utilizate pentru punerea în aplicare a semnăturilor electronice, dar nu toate semnăturile electronice sunt semnături digitale [6]. Sigiliile și semnăturile digitale sunt echivalente din punct de vedere legal cu semnătura olografă și cu sigiliile ștampilate. Semnăturile digitale sunt echivalente cu semnăturile olografe tradiționale în multe privințe, dar puse în aplicare în mod corespunzător semnăturile digitale sunt mult mai dificil de falsificat decat cele olografe.

Semnarea documentelor electronice în raporturile juridice ale persoanelor juridice de drept public cu persoanele fizice şi cu persoanele juridice de drept privat este recunoscută doar dacă este realizată prin aplicarea semnăturii electronice avansate calificate. Anume acest tip de semnătură permite verificarea securizată a acesteia garantând, cu o siguranţă suficientă, că datele de verificare a semnăturii electronice corespund datelor afișate persoanei care verifică semnătura electronica, că semnătura electronică este verificată cu certitudine, iar rezultatul verificării şi identitatea semnatarului sânt corect afișate, că autenticitatea şi valabilitatea certificatului calificat al cheii publice solicitat în momentul verificării semnăturii electronice sânt verificate cu certitudine, că conținutul certificatului calificat al cheii publice este redat clar, că orice modificare ce poate influența securitatea semnăturii electronice avansate calificate poate fi detectată. [7]

Cadrul legal, la moment, prevede termene excesiv de lungi pentru eliberarea actelor și obligarea de prezentare a multor acte confirmative de însoțire, care de fapt au un conținut public, iar autoritatea administrației publice le deține sau le poate accesa cu ușurință pe portalurile oficiale de informații. În special, modificările privind dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile a entităților de drept privat se realizează prin diverse etape inutile și excesiv de birocratice. Soluție tehnologică care facilitează schimbul de date între sistemele informaționale gestionate de entitățile publice, sporind eficiența și calitatea furnizării serviciilor publice, fără a solicita date de la cetățeni și mediul de afaceri în formă de certificate, rapoarte, etc. Datorită platformei MConnect se va elimina rolul cetățenilor de a fi poștași, în transportarea datelor de la o autoritate la alta. [1] Digitalizarea proceselor de lucru la nivelul autorităților publice, agenților economici și a persoanelor

fizice este direct condiționată de utilizarea semnăturii electronice în activitatea lor zilnică.

Concluzii. Realizarea scopurilor economice de către entitățile de drept privat este în conexiune directă cu activitatea autorităților administrației publice, atât de nivel central, cât și de nivel local. Guvernarea electronică sau e-Guvernarea presupune interacţiunea digitală între instituțiile statului, în vederea schimbului de date între entități și a prestării serviciilor publice în format electronic pentru cetăţeni, companii, organizații etc. Interacțiunea se realizează prin intermediul tehnologiilor informaționale avansate, ca rezultat al digitalizării activităților și proceselor. Există mai multe dimensiuni ale guvernării electronice, facilitarea legăturii dintre Guvern și cetățeni, Guvern și mediul de afaceri dar și între diferite instituții ale administrației publice.

Guvernarea prin implementarea proiectelor de utilizare a tehnologiilor informaționale la interacțiunea dintre instituții de drept public și de drept privat, trebuie să încurajeze și să eficientizeze utilizarea semnăturii electronice avansată calificată, odată ce legislația civilă, procesual civilă și administrativă reglementează mecanismul de utilizare și de recunoaștere a acesteia. Este incertă cauza persistenței obstacolelor privind acceptarea și recunoașterea de către instituțiile publice a actelor juridice semnate electronic.

Deși cadrul legal favorizează și reglementează expres dreptul instituțiilor de drept public și de drept privat de a utiliza semnătura electronică, aceasta, din motive, considerăm, subiective, întâmpină obstacole iremediabile în utilizare și influențează negativ activitatea mediului privat în interacțiunea cu autoritățile publice. Totodată, în cazul în care se cere ca documentul să fie perfectat sau prezentat pe suport de hârtie, confirmat prin semnătura olografă sau și autentificat cu ştampilă, documentul electronic se consideră a fi corespunzător acestei cerințe, deci acestea sunt considerate a fi similare.

Dezvoltarea tehnologiilor informaţionale din ultimii ani a adus la recunoaşterea şi răspîndirea tot mai largă a încheierii actelor juridice prin intermediul „semnăturii electronice”. Utilizarea „semnăturii electronice” este reglementată atât pe plan internaţional, cât şi la nivel naţional. Semnătura electronică sau semnătura digitală poate fi aplicată dacă părţile au convenit în prealabil asupra modului de identificare a acesteia.

BIBLIOGRAFIE

1. https://egov.md/ro/despre-age: AGENȚIA DE GUVERNARE ELECTRONICĂ;
2. Legea Republicii Moldova cu privire la schimbul de date şi interoperabiltate nr.142 din 19.07.2018, În: Monitorul Oficial nr.295-308/452 din 10.08.2018;

3. Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.116 din 19.07.2018 În: Monitorul Oficial nr. 309-320/466 din 17.08.2018;
4. Codul civil al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.1107 din 06.06.2002. Republicat în: Monitorul Oficial nr.66-75/132 din 01.03.2019;
5. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova aprobat prin Legea nr.225 din 30.05.2003 Republicat în: Monitorul Oficial nr.285-294/436 din 03.08.2018;
6. https://www.stratulat-albulescu.ro/ro/all-about-electronic-signature-when-to-use-it-and-its-legal-value/Strategii și obiective;
7. https://stisc.gov.md/ro/intrebari-si-raspunsuri-despre-semnatura-electronica-avansata-calificata. Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică.